

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Trolí most.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

Trolí most

Vítr vanul od hor a plnil vzduch jemnými ledovými krystalky.

Byla moc zima na to, aby sněžilo. V takovémto počasí vlci scházeli do vesnic a stromy v srdcích lesů se vyvracely mrazem.

V takovémto počasí seděli správně uvažující lidé doma před ohněm a vyprávěli si příběhy o hrdinech.

Byl to starý kůň. Byl to i starý jezdec. Kůň vypadal jako do hadru zabalená dřevěná koza; muž budil dojem, že ve spadnutí z oře mu brání jenom neschopnost sebrat dostatek energie. Navzdory štiplavě studenému větru na sobě neměl nic než jen krátkou koženou suknicí a špinavý obvaz přes jedno koleno.

Vytáhl z úst uleptaný špaček cigarety a típnul ho o hřbet dlaně.

"Tak jo," řekl, "jdeme na to."

"Je moc pěkné, že tohle říkáš," prohlásil kůň. "Ale co když tě zase dostane jedna z tvých závratí? A záda ti taky dělají neplechu. Jak bych se asi cítil, kdyby mě sežrali jenom kvůli tomu, že ti záda vysadila v nesprávnou chvíli?"

"To se nikdy nestane," pověděl muž. Sklonil se k mrazivým kamenům a dýchnul si na prsty. Potom vytáhl ze sedlové brašny meč s čepelí jako špatně udržovanou pilou a zkusmo podnikl pár cvičných výpadů do vzduchu.

"Pořád mám ten starej dobrej švih," řekl. Poposkočil a opřel se o strom.

"Přisahal bych, že ten zatracenej meč je den ode dne těžší."

"Měl bys ho pověsit na hřebík, vždyť víš," řekl kůň. "Dát si pohov. Takovéhle věci v tvých letech. To není dobré."

Muž protočil očima.

"K čertu s tou zpropadenou dražbou. Takhle to dopadá, když člověk koupí něco, co patřilo mágovi," řekl všeobecně k mrazivému světu. "Podíval jsem se na zuby, podíval jsem se na kopyta, ale nikdy mě nenapadlo poslouchat."

"A kdo si myslíš, že přiřazoval proti tobě?" odpověděl kůň.

Barbar Cohen setrval opřený o strom. Nebyl si jist, zda by se dokázal znovu narovnat.

"Někde musíš mít našetřenou pěknou hromádku pokladů," pověděl kůň. "Měli bychom vykročit k Okraji. Co ty na to? Je tam pěkně a teplo. Sehnat si někde příjemné obydlí poblíž vysluněné pláže, hmm?"

"Kdepak poklad," potřásl hlavou Cohen. "Všechno jsem utratil. Všechno jsem propil. Všechno jsem rozházel. Poztrácel."

"Měl sis trochu schovat na stáří."

"Nikdy mě nenapadlo, že budu mít stáří."

"Jednoho dne umřeš," řekl kůň. "Může to být dnes."

"Já vím. Proč myslíš, že jsem přišel právě sem?"

Kůň se otočil a shlédnul směrem k roklině. Cesta byla děravá a popukaná. Mezi kameny už začaly rašit mladé stromky. Po obou stranách se tlačil hustý les. Za pár let nebude nikdo ani vědět, že tu kdy byla cesta. Jak to tak vypadá, nikdo to neví ani teď.

"Přišel jsi sem umřít?"

"Ne. Ale mám tu na práci něco, co jsem vždycky chtěl udělat. Už od svých dětských let."

"Jo?"

Cohen se pokusil znovu napřímít. Šlachy rozeslaly své bolestivé vzkazy směrem k lýtkům.

"Můj táta," zaskučel. Znovu se ovládnul. "Můj táta," řekl, "mi vždycky říkal -" Zápasil o dech.

"Synu," pokusil se pomoci kůň.

"Cože?"

"Synu," řekl kůň. "Každý otec vždycky řekne svému chlapci 'synu', když mu chce předat nějaké moudro. To přece ví každý."

"Tohle je moje vzpomínka."

"Promiň."

"Říkal mi... synu... no jo, jasně... synu, až dokážeš zdolat trola v poctivém boji, tak to už dokážeš cokoliv."

Kůň po něm střelil pohledem. Potom se otočil a znovu shlédl dolů, přes silnici prorostlou stromy až k šeravému oparu rokliny. Tam dole stál kamenný most.

Přepadnul ho příšerný pocit.

Jeho podkovy nervózně zachrastily na rozeklané cestě.

"K Okraji," řekl. "Do tepla a pohody."

"Ne."

"K čemu je dobré zabít trola? Co z toho budeš mít, až nějakého zabiješ?"

"Mrtvého trola. O to jde. A krom toho, nemusím ho zabít. Jenom ho porazit. Jeden na jednoho. Muž proti... trolovi. A kdybych se o to nepokusil, můj táta by se převracel v mohyle."

"Říkal jsi mi, že tě v jedenácti letech vyhnal z kmene."

"To bylo to nejlepší, co kdy udělal. Naučil mě, jak se postavit na cizí nohy. Teď pojď ke mně, jo?"

Kůň se přišoural. Cohen pevně sevřel sedlo a rychle se vyhoupl nahoru.

"A ty se dneska chystáš bojovat se trole, řekl kůň. Cohen zašmátral v sedlové brašně a vytáhnul svůj váček s tabákem. Vitr si pohrával s listky, zatímco on ve skrytu svých dlaní roloval další vyhublou cigaretu.

"Jo," pověděl.

"A jenom kvůli tomu jsme se trmáceli celou tu cestu až sem."

"Jinak to nešlo," opáčil Cohen. "Kdys naposledy viděl most, pod kterým by žil trol? Když jsem byl ještě kluk, bejvaly jich stovky. Teďkom žije víc trolů ve městech než v horách. A většina z nich je tučná jako sádlo. K čemu jsme vedli všechny ty války? A teď... přejdi přes ten most."

Byl to osamělý most přes mělkou, bělavou a zrádnou řeku hluboko v údolí. Takové to místo, kde snadno potkáte - Šedý tvar se vyšvihnul přes hrazení a s rozkročenýma nohama přistál přímo před koněm. Mával kyjem.

"Tak jo," zavrčel.

"Ach -" začal kůň.

Trol zamrkal. Studená a zamračená zima znatelně snížila vodivost jeho křemíkového mozku, a tak mu trvalo takhle dlouho, než si uvědomil, že sedlo je prázdné.

Znovu zamrkal, tentokrát protože ucítil, jak si na jeho zátylku hoví špička nože.

"Ahoj," ozval se hlas u jeho ucha.

Trol polknul. Ovšem velmi opatrně.

"Hele," řekl zoufale, "je to tradice, jasný? Na takovymhle mostě lidi očekávají trola... teda," dodal, když se další myšlenka probíla na povrch, "čim to, že sem tě neslyšel jít ke mně?"

"Protože jsem v tom dobře," řekl starý muž.

"To je pravda," oznámil kůň. "Už se příkradl k více lidem, než kolik sis ty vystrašil večeří."

Trol risknul letmý pohled stranou.

"Krucinál," zašeptal. "Si asi myslíš, že si Barbar Cohen, co?"

"Co si myslíš ty?" zeptal se Barbar Cohen.

"Poslyš," řekl kůň, "nebýt toho, že má kolena zabalená do hadrů, poznal bys to podle toho chrastění."

Trolovi chvilku trvalo, než si to všechno přebral

"Ty jo, páni," vydechnul. "Na mym mostě! Páni!"

"Cože?" řekl Cohen.

Trol se vymanil z jeho sevření a začal rozvášněně mávat rukama. "To je dobrý! To je dobrý!" pokřiknul, když se Cohen opět přiblížil. "Dostals mě! Dostals mě! Se nehádám! Jenom zavolám rodinu, jo? Jinak by mi to nikdo nevěřil. Barbar Cohen! A na mym mostě!"

Jeho mohutný kamenný hrudník se dále nadýmal. "Můj pitomej švagr pořád vychvaluje ten svůj obrovský dřevěnej podělanej most a moje žena vo ničem jinym nemluví. Ha! Už se těším na výraz v jeho tváři... ale ne! Co si o mě pomyslíte?"

"Dobrá otázka," řekl Cohen.

Trol odhodil svůj kyj a popadnul jednu z Cohenových rukou.

"Sem Slída," oznámil. "Ani nevíte, jaká je tohle čest!"

Naklonil se přes hrazení. "Berylo! Polez na horu! A přiveď děcka!"

Otočil se zpátky na Cohena, tvář plnou radosti a pýchy.

"Beryla pořád říká, ať se přestěhuje a seženem lepší bejvák, ale já jí povídám, tenhle most je naší rodiny už několik generací - pod Mostem smrti vždycky žil trol. Je to tradice."

Mohutná trolice s dvěma dětmi v náručí se vyškrábala přes okraj, následována ocáskem menších trolů. Seřadili se za svým otcem a vyjukaně pozorovali Cohena.

"Tohle je Beryla," pověděl trol. Jeho žena se zamračila na Cohena. "A tohle -" popostrčil dopředu zaškareděné zmenšené vydání sebe sama, svírající maličkou obdobu jeho kyje - "je můj chlapec Škvára.

Opravdovej odštěpek svého táty. Převezme po mě most, až tu nebudu, vid' Škváro. Koukni hochu, tohle je Barbar Cohen! Co si vo tom myslíš, mm? Na našem mostě! Nemáme tu nějaký bohatý tlustý a starý kupce, jako mějvá tvůj strejda Pyrit," řekl trol, stále mluvě k synovi, ale s občasným pokývnutím na svou ženu, "máme tady vopravdický hrdiny jako za starejch časů."

Trolova žena si prohlédla Cohena od hlavy k patě.

"Je bohatěj?" zeptala se.

"Bohatost s tím nemá co dělat," řekl trol.

"Zabijete našeho tat'ku?" špitnul zvědavě Škvára.

"No jasně že jo," odpověděl přísně Slída. "Je to jeho práce. A pak budu slavněj v písničkách a příběhách. Tohle je přece Barbar Cohen a ne nějakej vesnickej balík s vidlema. Je to slavněj hrdina, co šel celou cestu jenom kvůli nám, takže ukažte trochu úcty.

"Omlouvám se, pane," řekl ke Cohenovi. "Dnešní děcka. Znáte to."

Kůň se začal pohihňávat.

"Poslyšte -" nasadil Cohen.

"Pamatuju se, jak mi vo vás vyprávěl táta, když sem byl ještě oblázek," řekl Slída. "Tyčí se nad světem jako kulos, povídal."

Nastal okamžik ticha. Cohen přemítal, co to asi může být kulos, když na sobě ucítil chladný Berylin pohled.

"Je to jenom starej skrček," řekla. "Mně nepřide moc jako hrdina. Když je tak dobrej, proč není bohatěj?"

"Teď mě poslouvejte -" začal Slída.

"Takže na tohleto sme celou dobu čekali?" řekla jeho žena. "Seděli sme celou tu sobu pod dřavým mostem? Čekali na lidi, co nikdy nepřidou? Čekali na zakrslýho staříka s ovázanýma nohama? Že sem neposlechla maminku! Chceš, abych nechala našeho synka vysedávat pod kamenem a čekat, až ho zabije nákej malej dědula? Takže takovej je život trola? Tohle nedopustim!"

"Kdybys jenom -"

"Ha! Pyrit nechytá malý staříky! Má velký tlustý kupce! Je někdo. Měl ses s nim spojit, kdyžs měl ještě šanci!"

"Bych rači jedn žízaly!"

"Žízaly? Ha? Vůdkdy si můžeme dovolit jíst žízaly?"

"Můžu na slovíčko?" řekl Cohen.

Odšoural se na druhý konec mostu a přehazoval si přitom meč z jedné ruky do druhé. Trol vykročil za ním.

Cohen zašmátral po svém tabákovém váčku. Podíval se na trola a zdvihnul váček.

"Cigárko?" zeptal se.

"To vás může zabít," řekl trol.

"Jo. Ale ne dneska."

"Ať tě ani nenapadne stěžovat si, že nemáš dobrý přátele!" hřměla Beryla z druhého konce mostu. "Dneska máš jít dolu na pilu! Víš přece, že Citrín povídal, že to místo nemůže držet volný donekonečna, jestli nemáš opravdickej zájem!"

Slída věnoval Cohenovi zarmoucený pohled.

"Hodně mě podporuje," řekl.

"A nelezu celou cestu dolu do řeky, abych tě zase vytahovala!" hulákala Beryla. "Pověz mu o těch kozlech, pane Velkej Trole!"

"Kozlech?" vyzvídal Cohen.

"Vo kozlech vůbec nic nevím," řekl Slída. "Pořád začíná vo kozlech. Jenže já vo kozlech nemám ani tucha." Svěsil hlavu.

Pozorovali, jak Beryla sekýruje mladé troly a vede je zpět do temnoty pod mostem.

"Vtip je v tom," řekl Cohen, když osaměli, "Že jsem neměl v plánu tě zabít."

Trolův výraz poklesl.

"Vážně ne?"

"Jenom jsem tě chtěl hodit dolů do řeky a okrást tě o všechny poklady."

"Vopravdicky?"

Cohen ho poklepal po zádech. "Krom toho," řekl, "mám rád lidi s... dobrýma vzpomínkama. Přesně to svět potřebuje. Dobrý vzpomínky."

Trol zbystřil.

"Snažim se, co můžu, pane," řekl. "Můj kluk chce odejít pracovat do města. Říkal sem mu, že pod tímhle mostem žijou trolové už skoro pět set let -"

"Takže kdybys mi jenom předal ten poklad," řekl Cohen, "Šel bych si zase za svým."

Trolova tvář popukala náhlým zděšením.

"Poklad? Dyk já žádnej nemám," pověděl.

"Ale no tak," řekl Cohen. "Na takovýmhle skvěle umístěným mostě?"

"Jo, ale tuhle cestu už teď nikdo nepoužívá," řekl Slída. "Ste ten první za několik měsíců, a to fakt. Beryla povídá, že sem měl odejít za jejím bráchou, když postavili tu novou cestu přes jeho most," zvednul hlas, "Ale já jsem řekl, že pod tímhle mostem žijou trolové -"

"Jo," řekl Cohen.

"Nejhorší je, že pořád vypadávaj kameny," oznámil trol. "A nikdy byste nevěřil, kolik si ty kameníci účtují. Pitomí trpaslíci. Těm se nedá věřit." Naklonil se ke Cohenovi. "Abych řek pravdu, tak tři dny v tejdnu musim pracovat na švagrově katru, abysme se aspoň nějak uživili."

"Já myslel, že tvůj švagr vlastní most." podívil se Cohen.

"Jeden z nich jo. Ale moje žena má bráchů víc než pes blech," řekl trol. Zamyšleně se zadíval do bystriny. "Jeden z nich je vobchodník se dřevem dole v Kyselý Prdeli, jeden má most a ten velkej tlustej dělá kupce poblíž Hořký Štiky. To že je správná práce pro trola?"

"Ale aspoň jeden z nich se drží mostovýho řemesla," řekl Cohen.

"Mostovýho řemesla? Celej den sedí v budce a vybírá od lidí jeden stříbrnej za přechod. Polovinu času u toho dokonce ani není! Platí nějakýmu trpaslíkovi, aby bral peníze za něj. A to si říká trol! Z dálky byste ho nerozeznal vod člověka!"

Cohen vědoucne pokýval hlavou.

"A to ještě," řekl trol, "za nima musím každéj tejden chodit na večeri. Za všema třema. A poslouchat vod nich, jak že to kráčeje s dobou..."

Otočil svou velkou smutnou tvář na Cohena.

"Co je špatnýho na tom, bejt trol pod mostem?" zeptal se. "Vychovali mě, abych byl trol pod mostem. Chci, aby malej Škvára byl taky trol pod mostem, až tady nebudu. Co je na tom špatnýho? Pod mostama musej bejt trolové. K čemu by to jinak všechno bylo? A k čemu to vůbec všechno je?"

Mrzutě se naklonili přes hrazení a upřeli zraky do zpěněných vod pod sebou.

"Viš," začal pomalu Cohen, "pamatuju časy, kdy mohl člověk jet celou cestu odsud až do Řízných hor a za celou dobu neviděl jinou živou duši." Ukázal na svůj meč. "Aspoň ne na dlouho."

Odhodil cigaretového špačka dolů do řeky. "Teď jsou všude statky. Samý malý statky, kde žijou malí lidičkové. A všude jsou ploty. Kam se jenom podíváš jsou statky, ploty a malí lidičkové."

"I když vona má vlastně pravdu," řekl trol, pokračuje ve svém vnitřním rozhovoru. "Vyskakování zpod mostu už teď nemá budoucnost."

"Teda," řekl Cohen, "Nemám nic proti statkům. Nebo statkářům. Přece jenom jsou potřeba. Já jenom, že dřív bývali mnohem dál, podél okrajů civilizace. A teď je okraj tohle."

"Celou dobu se nechat postrkovat," povídal trol. "A furt se měnit. Jako můj švagr Citrín. Má katr! Trol a řídí katr! A měl byste vidět ten bordel, co dělá v Rejstínovskym lese!"

Cohen překvapeně vzhlednul.

"Cože, v tom, kde žijou ti pavouci?"

"Pavouci? Tam už teďkom žádný pavouci nejsou. Jenom pařezy."

"Pařezy? Pařezy? Míval jsem ten les tolik rád. Byl... no, byl vždycky tak temnej. Teď už tu správnou temnotu aby pohledal. Kdybys věděl, jaká tam dycinky bejvala hrůza."

"Chcete temnotu? Teď to tam znovu vosazuje. Smrkama," řekl Slída.

"Smrkama!"

"Nebyl to jeho nápad. Von by nerozpoznal jeden strom vod druhýho. Za všechno může Hlína. Ten ho do toho navlík."

Cohenovi se z toho točila hlava. "Kdo je Hlína?"

"Říkal sem, že mám tři švagry, nebo ne? Tak tohle je ten kupec. Tvrdí, že když se to tam znova osází, bude se to pak lépejc prodávat."

Následovala dlouhá pauza, zatímco Cohen si všechno přebíral. Potom pověděl, "Nemůžou přece prodat Rejstínovskej les. Nikomu nepatří."

"Jo. Právě proto se podle něj může prodat."

Cohen zprudka udeřil svou pěstí do hrazení. Odlomil se kousek kamene a svalil se do rokliny.

"Promiň," řekl.

"To nevdá. Jak sem řek, pořád vodpadávaj kousky."

Cohen se otočil. "Co se to děje? Pamatuju si na starý velký války. Ty ne? Vždyť ty si musel bojovat."

"Jo, měl sem kyj."

"Mělo to všechno bejt kvůli světlejm zítřkům, zákonu a pořádku. Tak to lidi povídali."

"No, já sem bojoval, páč mi to nakázal velkej trol s bičem," řekl opatrně Slída. "Ale vím, co tím myslíte."

"Teda, nebojovali jsme tenkrát za statky a smrkový lesy. Nebo jo?"

Slída svěsil hlavu. "Chtěl bych se omluvit za ten most. Moc mě to mrzí," řekl, "přišel ste celou tu cestu, jenom abyste -"

"A taky tu bejval takovej nebo makovej král," řekl zamyšleně Cohen, hledící dolů do vody. "A myslím, že i nějaký mágové. Ale byl tu určitě král. Jsem si úplně jistej, že tu byl král. Ale nikdy jsem ho nepotkal. Víš?" zazubil se na trola. "Nepamatuju si jeho jméno. Ani nevím, jestli mi kdy řekli jeho jméno."

Asi o půl hodiny později se Cohenův kůň vynořil z mlhavých lesů na holá, bezútěšná vřesoviště. Chvilku se vlekl, až nakonec pověděl, "Tak dobrá... kolik jsi mu dal?"

"Dvanáct zlatáků," řekl Cohen.

"Proč jsi mu dal zrovna dvanáct zlatáků?"

"Víc jsem neměl."

"Musíš být cvok."

"Když jsem začínal s řemeslem barbarskýho hrdiny," řekl Cohen, "pod každým mostem žil trol. A nebylo možný projít lesem tak, jak jsme to právě udělali, aniž by se ti tucet skřetů pokusil useknout hlavu." Povzdychnul si. "Co se jim všem asi tak přihodilo?"

"Ty," odpověděl kůň.

"Hmm, pravda. Ale vždycky sem myslel, že budou další. Vždycky jsem myslel, že budou další okraje civilizace."

"Jak jsi vlastně starý?" zeptal se kůň.

"Nevím."

"Ale dost starý, abys už to věděl lépe."

"Jo. Pravda." Cohen si zapálil další cigaretu a zakuckal se, až se mu oči zaplnily slzami.

"Trošku měkneš!"

"Jo."

"Když dáš svoje poslední tolary trolovi!"

"Jo." Cohen vyfoukl obláček kouře směrem k západu slunce.

"Proč?"

Cohen se zadíval na oblohu. Rudá záře byla chladná jako stěny pekla. Mrazivý vítr vál přes pláně a bičoval to, co ještě zbylo z jeho vlasů.

"Kvůli tomu, co by mělo být," řekl.

"Ha!"

"Kvůli tomu, co bylo."

"Ha!"

Cohen sklopil zrak.

Zazubil se.

"A kvůli třem adresám. Jednoho dne umřu," řekl, "ale dneska, myslím, ne."

Vítr vanul od hor a plnil vzduch jemnými ledovými krystalky. Byla moc zima na to, aby sněžilo. V takovémto počasí vlci schází do vesnic a stromy v srdcích lesů se vyvracejí mrazem. Až na to, že v těchto dnech je stále méně a méně vlků a stále méně a méně lesů.

V takovémto počasí sedí správně uvažující lidé doma před ohněm.

A vyprávějí si příběhy o hrdinech.